

volt, hogy Galícia gabonatermésének egy részét Magyarországnak szerezze meg, másrészt hogy a Szovjetunió megszállt területeinek gazdasági hasznosításába Magyarországot is bekapcsolja.

Heszlényi berlini utazásának időpontját és küldetésének célját jelentették dr. Karl Clodiusnak. A Wehrmacht illetékesei úgy döntöttek, hogy a galíciai termésből a magyaroknak nem juttatnak, a másik kérést illetően pedig kitérő választ adnak.⁶ Clodiust egyébként jól ismerték Budapesten, ahol gyakran megfordult, és a két ország kereskedelmi kapcsolatainak bonyolításában fontos szerepet játszott. Heszlényi vele, valamint a Wehrmacht részéről Radtke őrnaggyal és Becker tábornokkal január 7-én kezdte meg tárgyalásait. Észrevette, hogy a németek a megszállt területekre vonatkozó magyar gazdasági igényekkel szemben meglehetősen elutasítóak, s ekkor a „fegyverbarátságra” hivatkozva a katonák jóindulatát próbálta megszerezni. De ezzel nem ért el semmit.⁷ A tárgyalásokról Becker tábornok készített összefoglalót, s ebben megemlíti, hogy Heszlényi egyebek között a Magyarországon élő „idegen” zsidók kérdését is szóba hozta. Közölte, hogy „Magyarország vissza akarja irányítani Oroszországba azt a 12 000 zsidót, aki a háború idején jött Magyarországra”. Az illetékes német helyi hatóságok nem adták meg ehhez a szükséges engedélyt, Becker tábornok ezért azt javasolta, teremtsenek alkalmat Heszlényinek, hogy a kérdést Berlinben tárgyalhassa meg az illetékesekkel.⁸ Ez meg is történt. „Az OKW illetékes osztálya” megbeszélést hozott össze Heszlényi javaslatának megtárgyalására, s meghívta rá az SS és a külügyminisztérium részéről a megszállt keleti területen működő tisztviselőket is.

Heszlényi ugyan Magyarország nevében lépett fel, de arra nézve nincs bizonyíték, hogy a „hontalan” zsidók kérdésének felvetéséről, az ezzel kapcsolatos javaslatának megtételéről a kormánynak tudomása lett volna, illetve erre felhatalmazást adott volna neki.⁹ A németek az adott időpontban meglehetősen óvatosan viselkedtek. A javaslat nyilvánvalóan megnyerte tetszésüket, mégis azt válaszolták, hogy célszerű lenne várni néhány hónapot, „legalább a tavasz végéig, mert egyelőre szállítási nehézségekkel küszködnek”¹⁰.

Időközben a Bárdossy-kormány helyébe a Kállay-kormány lépett (1942. március 9-én), és a szélsőjobboldal által szorgalmazott deportálási terv, átmenetileg legalábbis, lekerült a napirendről. Kállay óvatos politikát folytatott, egyes katonai és politikai alárendeltjei azonban egyre türelmetlenebbé váltak a zsidókérdésben, és a kulisszák mögött azon mesterkedtek, hogy a megoldást ne húzzák-halasszák vég nélkül. A zsidóság „áttelepítésének” többszakaszos tervében a 100 000 „idegen” zsidó kitelepítése lett volna az első lépés.